

1. táblázat

Mennyire bízik az alábbi szervezetekben, intézményekben? (százas skálán)

Szervezetek	30 alattiak	30 felettiak	Különbség
Honvédség	44	57	13
Köztársasági elnök	64	76	12
Polgármester	44	56	12
Önkorm. tisztviselők	36	47	11
Kormány	22	33	11
Alkotmánybíróság	72	78	6
Önkorm. képviselő	41	47	6
Parlamenti képviselő	39	44	5

2. táblázat

Mennyire elégedett az alábbi területekkel? (százas skálán)

Területek	30 alattiak	30 felettiak	Különbség
Csatornázás	61	76	15
Járdák	48	63	15
Utak	46	58	12
Kulturális létesítmények	48	58	10
Bölcsődék	37	47	10
Egészségügy	44	53	9
Középiskolák	53	62	9
Lakáshelyzet	22	31	9
Telefonhálózat	46	55	9

E sajátos skizofrénia, a jelentős részvételi szándék kontra a pártpolitika elutasítása valószínűleg nemcsak a veszprémi fiatalok sajátossága, hanem minden bizonnyal generációs jelenségnek tekinthető, és mint ilyen további elemzéseket igényel. A témának külön aktualitást ad az 1998-as választási év is. Mindenesetre az eddigi elemzés azt mutatta, hogy a kutatási hipotézisben szereplő tengely, a fiatalokról alkotott elképzelések nem igazolják sem a radikális ifjúság, sem pedig a fogyasztói ifjúság képét.

Csákó Mihály

A politikai szocializáció kutatása közben

Budapesti hetedikesek attitűdjei

Az 1990/91-es tanévben indult az a kutatássorozat, amelynek célja a politikai szocializáció dimenzióinak és meghatározóinak vizsgálata volt hetedik osztályos általános iskolások körében. A politikai szocializáció kognitív (érdeklődés, ismeretek), affektív (vonzódások és taszítások) és aktivitási (tevékenységek) dimenzióit a társas kapcsolatok (az iskolai osztály szociometriai szerkezete, beszélgetőtársak), a családi háttér (ré-

teghelyzet, kulturális szint és családi légkör) és az iskola (iskolakörnyezet, tanulmányi eredmények) tényezőitől függőnek tételeztük.

Az előadás az affektív dimenzióknak azt az elemzését mutatja be, amelyet Szabó Ildikó 17 fogalomból álló vonzódásokat vizsgáló eszközével végeztünk. Megállapítható, hogy:

- a politikai jellegű fogalmak a legkevésbé ismertek a gyerekek előtt, és a legkevésbé vonzóak is;
- a faktoranalízis hat, jól értelmezhető faktorba csoportosítja őket a következő vonzások szerint: politika, kisebbségi csoportok, konzervatívok és pénz, osztály és vallás, cserkészlet és iskola, amerikaiak;
- e faktorok két politizáló és két nem politizáló csoportot jelölnek ki a gyerekek között: az előbbieket a cserkészlet vonzása, illetve a kisebbségekhez való vonzódás, az utóbbiak az intézményes közösségi formák (osztály, cserkészlet) szeretete, illetve elutasítása szerint különböznek egymástól.

Ezek az eredmények megfelelnek a többi politikai változó nyújtotta képnek, részleteikben azonban további vizsgálatot igényelnek. Erre a kutatássorozat 1998-ra tervezett harmadik fordulójában kerül majd sor.

Örkény Antal

A középiskolát bevégző korosztály politikai ismeretei és cselekvési mintái

Előadásomban egy 1996-ban középiskolájukat éppen bevégző országos reprezentatív diákmintán végzett kérdőíves vizsgálat eredményeiről számolok be. A kutatás legfőbb célkitűzése a mai fiatalok politikai szocializációjának és állampolgári magatartásának átfogó elemzése és értelmezése volt. Az előadás során legfőképpen arra keresem a választ, hogy mi jellemzi ma a diákok politikai és állampolgári ismereteit, valamint hogy mennyire képesek azonosulni a mai fiatalok a plurális demokrácia nyújtotta cselekvési lehetőségekkel és mintákkal.

Az eredmények azt mutatják, hogy hasonlóan a felnőtt mintákon végzett más kutatások eredményeihez, a 16-18 évesek politikai ismeretei nagyon gyengék és zavarosak, a fiatalok nem ismerik az alapvető demokratikus intézmények feladatait és működését, nem képesek megkülönböztetni a politika egyes szereplőit egymástól, a politika iránt ellenséges érzelmeket táplálnak, és értetlenségük következtében a politika szféráját lenézik, elítélik és elutasítják.

Ebből természetesen következik az is, hogy az állampolgári magatartás megjelenése gyenge a fiatalok körében: passzivitás és közöny mutatkozik meg a legkülönbözőbb társadalmi cselekvési módok iránt legyen szó általános társadalmi kérdésekről vagy személyes iskolai érdekeikről. Az eredmények ugyanakkor jelentős különbségeket mutatnak aszerint, hogy milyen szintű iskolába jár valaki (gimnázium, szakközépiskola, szakmunkásképző), valamint eltértek egymástól a fiúk és lányok politikai ismeretszintjei és cselekvési motivációi is.